

„jövő reménység“-ből kerültek ki e guerillaszerűen portyázó csoportok vezérei.

Tüzüket az hevitette, hogy reggel egy pár itt rekedt horvát szokolistát pillantottak meg Zanellák s ezt idején, még a hivatalokban és gyárakban, tudtára adták munkában görnyedő elvtársaiknak. Kijövet aztán, elcsipegettek egy-egy szokolista ifjat s helyben hagyták. Persze százan egyet, mint ezt magával hozza a latin kultura .és a latin hősiesség.

A csendes Fiume egyszerre meglevenedett. Az üzletlajdonosok némultén bocsátották le boltredőnyeket, az ablakok megnyitkák s az utcákat ellepte a báméskodók nagy tömege, jórészt maga is csatlakozván a szokolistákra vadászó latin hőskökhöz. Így ordították be e „tüntetők“ a várost és garázdálkodtak utcaszerte az *autonom rendőrség csöndes rezignációja* s markirozott rendcsinálása mellett.

Egy csoport, állítólag menekülő 4 szokolistát kergetve, behatolt a *Via Stefano 4. számú* házába, a hol dr. *Tóth Elemér* ügyvéd, lapunk felelős szerkesztője is lakik. A tüntetők iszonyu zenebonát csuptak a házban, míg a nagysokára megjelent két, *mondd két szál* rendőr kikérte őket az idegen hajlékból. Megfogták-e, megverték-e, nem-e a szokolistákat, nem tudhatjuk, mert lapunk zártaig a rendőrségtől még mindig ezt a makacs értesítést kapjuk: *„Valami történik. de nem tudjuk biztosan, mi?“*

Éljen a fiumei autonom rendőrség!

Végre egy szakasz rendőr jelent meg a *Via Stefanón* és az akkorára meggyült tömeget kiszorította.

A tüntetők, látva a rendőrség gyöngéd, vagy tehetetlen eljárását velük szemben, egyre jobban vérszemeket kaptak s városszerte verekedéseket kezdtek. *Eleinte csak a horvátokat keresték, de később magyarokba is belekötöttek.*

Egy *Markovics József* nevű, újpesti illetőségű mézárós-legényt, a ki 6-án készül innen kivándorolni, a *Voce* szerkesztőse előtt megtámadta egy nagy tömeg, *botokkal elverte, kalapját ellopták, óráját kitépték zsebéből és szintén ellopták.* *Markovics* valahogy, üzleteken keresztül bemenekült a rendőrségre, a hol jegyzőkönyvbe vették az esetet. *Markovics* e „rendőri védeln“ után szerkesztőségünkbe jött, a hol keserűen kifakadt ez ellen a város ellen, a kit (mint ő mondta) Magyarország tart ki s a ki így mer banni a magyar emberrel. *Sirva* fakadt, mikor elbeszélte, miként tépte ki zsebéből s lopta el utolsó vagyonát, 6 forintos ezüst óráját valaki a *Voce* szerkesztőse előtt, ahol nagyon otthon érezhette magát a tolvaj tüntető.

A rendőrség a mai skandalum botrányhősei közül lapunk zártaig nemcsak hogy nem tartóztatott le senkit, de még csak igazolásra sem szólított föl senkit.

Ismételjük, éljen a fiumei autonom rendőrség! De ne sokáig.

I dolorosi fatti di iersera.

E' con un senso d'ineffabile amarezza, di profonda angoscia che prendiamo la penna in mano, non solo per il carattere sciagurato dei fatti di cui la bella e gentile nostra città fu teatro, ma anche perchè vediamo scossa la nostra fi-

ducia nell'azione efficace della civiltà, nel progresso dell'umanità che pur prometteva essere avviata ad una meta così bella, così affascinante: la reciproca tolleranza. Il rispetto dei diritti e delle opinioni di ogni uomo. Pur troppo anche fra quelli che si proclamano caldi propugnatori della civiltà coll'indirizzo suindicato vi sono gente intollerantissima d'ogni opinione che non suoni unisona alla loro, che non riconosce ad altri neanche il diritto di muoversi.

Nelle relazioni che leggiamo dei fatti avvenuti si trova la vicendevole accusa della provocazione, più ancora della provocazione organizzata. Noi crediamo che il proposito di provocazione non ci sia stato nè da una parte nè dall'altra; ma che l'odio, all'incontro dei due elementi avversari, ha trovato naturale espressione, e la tempesta è scoppiata.

Oh! non vantiamoci di civiltà e di progresso. Oggi, poco men che all'inizio della società umana, il diritto che prevale su tutti gli altri, quello che alla fine dei conti finisce ad aver ragione, è il diritto del più forte. Allora era sempre la forza fisica che costituiva il diritto esoso; ora la forza non è esclusivamente la fisica; è astuzia, è frode, è disinvoltura; ma il diritto che essa procura, è egualmente esoso. Civiltà; ma provatevi dire una verità a chi per una o l'altra ragione è il più forte, e se vi riesce aver salve le spalle, sarete un uomo fortunato.

Colui invece al quale le circostanze danno una forza, quale essa sia, potrà scagliare su voi ogn'improprio, calunniarvi spudoratamente, suscitare contro voi l'odio. E così dura sinchè viene un'altra forza superiore di quella; della quale siate pur certi che sarà abusato.

Ma sia pure; la verità è ognora così bella che, pur maltrattato, calpesto, irriso chi la serve prova ineffabile soddisfazione. Ripetiamo che noi escludiamo dall'una e dall'altra parte il proposito della provocazione; ma dall'una e dall'altra parte si sono commessi errori, ai quali si deve ascrivere se le cose giunsero a tale e così deplorabile estremo.

Noi troviamo ben naturale che i croati di Fiume e dei luoghi vicini si sieno recati ad accogliere festosamente i socolisti, e che all'oro arrivo le acclamazioni sieno state entusiastiche. I socolisti, vedendosi intorno tanti connazionali sono caduti nella illusione di essere veramente in terra croata. Ad essi è lecito pensare come loro piace; ma pur è loro dovere di tener conto della realtà delle cose. Essi considerano Fiume croata; ma il fatto li smentisce. La maggioranza assoluta della popolazione fiumana è italiana, e si sdegna contro chi mette in dubbio il carattere etnico della nostra città. Così è, e di questo fatto i croati dovevano tener conto, e non permetterci quindi di spiegare la loro bandiera quasi come affermazione del carattere croato della città.

Essi non possono ignorare i sentimenti dominanti a Fiume, e quindi doveano sapere che certi gridi, quella bandiera avrebbero avuto presso i fiumani significato di provocazione. E venne la dimostrazione di protesta, ma si eccedette, poichè non ci si accontentò di fischiare sonoramente, si gettarono

sui socolisti vari oggetti che pur li colpirono. Sicché, naturalmente; avvenne che alla loro volta i croati si sentirono provocati e reagirono eccessivamente. Si gettarono furibondi entro il caffè Europa e fecero opera vandalica; opera che non può per nessun conto giustificata. e per cui il biasimo non potrebbe essere mai sufficiente; opera, diciamo anche parecchio sciocca, poichè non è da uomini seri prendersela col proprietario del caffè, arrecargli tanti danni. Come fu opera indegna ferire le persone inermi che si trovavano al caffè, inferiori di numero troppo per potersi difendere, non avendo indizio veruno che esse fossero proprio quelle che aveano scagliato contro di essi gli oggetti onde furono colpiti. Le scene che si succedettero sono state già descritte; non vogliamo fare indagini sui moventi dell'azione dall'una e dall'altra parte. Crediamo, come abbiamo detto, che non ci fu ne di qua ne di là proposito di provocazione; la causa si deve cercare in questa situazione penosissima.

Ci sono due elementi che sono fra loro cordialmente nemici. L'uno ha il torto di voler che Fiume sia croata, l'altro quello di negare al primo sin l'affermazione dell'esistenza. E' naturale quindi che i due elementi allorchè si trovano uno di faccia all'altro, vengano a conflitto. Ma se l'assalto al caffè Europa fu vandalismo, non furono certo espressione di civiltà le rappresaglie e non comprendiamo che soddisfazione abbiano potuto avere quelle persone che ruppero i vetri e i fanali al caffè Panachoff. Ma questo fu pure atto iniquo biasimevolissimo, perchè il proprietario di quel caffè non c'era entrato per nulla negli avvenimenti dolorosi.

L'uomo di cuore non ha a cercare il torto e la ragione; ha trionfato unicamente la violenza e questo è sconsigliato, scoraggiante; questo va deplorato.

Gli avvenimenti di iersera tanto meno erano d'attendere, dacchè nell'accordo fra la coalizione ungherese e il partito croato della risoluzione fu stabilito che Fiume non dovesse toccarsi, dovesse rimanere quale è. I croati dichiarano di accettare senza restrizione la clausola; e gli stessi socolisti a Zagabria si espressero in questo senso. Era quindi ragionevole a sperare che tutto sarebbe proceduto tranquillo. Non v'era proprio motivo di un conflitto. Voglia la bontà divina e il senno degli uomini impedire ulteriori guai.

HIREK.

— **Az elragalmazott horvátok.** Az egész horvát nemzetet vérgig sértette az autonom-osztrákpárti fiumei képviselőnek, *Zanella Rikárd*nak ama nyilatkozata, melylyel az ország lapjait legutóbb telestörte s melyben, hogy magát és klikjét kihuzza a Gotterhalte-botrány rendezésének ódiama alól, az egész magyar államellenes tüntetést rá akarta kenni a fiumei derék magyar érzelmű horvátokra. E hirdeti nyilatkozat persze idején eljutott a horvátok fővárosába, hol az összes zágrábi lap a leghevesebb hangon nekiment *Zanella Rikárd*nak és autonom pártjának, a miért vakmerően és arcátlanul rájuk horvátokra akarják kenni a

gyalázatot, a mit ők követtek el a magyar nemzet érzelmeinek arcu- verésével, a Gotterhalte megtap- solásával. Zágrábban még akkor a szokolista kongresszus alkalmából több ezer horvát, dalmát s más szláv vendég maradt vissza, kiket a dühig felbőszített *Zanella* rágalma: ők tüntetnek Ausztria mellett Fiumében, mikor épp Ausztria elleni nagy tüntetésre gyűltek egybe Zágrábban is! Elkéseredésüket még jobban fokozta a horvát sajtó erős hangja s *alig várták, hogy Fiuméba érjenek, hogy itt megtorolják a rágalmát a Zanella-klikken.* Az autonomisták tegnapi elpáholásának Fiumében, ez a legközvetlenebb oka, vagyis *Zanella* képviselőnek hamis nyilatkozata, melylyel megrágalmazta a horvát nemzetet. Az már csak incidense volt az éjjeli ribillió kitörésének, hogy a *Zanella* mulériája abbasózta, fűtyülte és megdobálta a városon átvonuló szokolistákat.

A horvát-dalmátok azzal is kifejezésre akarták juttatni a *Zanella* rágalom elleni felbőszülésüket s azt megtorolni kívánó vágyukat, hogy a rágalmazó képviselő politikai suit-jének állandó botrányfészket, az *Europa-kávéházat* verték szét. Egyebet, leszámítva néhány bevert autonóm kobakot, nem bántottak Fiumében. Szerették volna még a Gotterhalte-főbetyár *Karl Exner*-nek „Lloyd“ vendéglőjét is mőresre tanítani, ám az osztrák csapos sietett már a horvát-dalmátok vonatának megérkezése előtt bezárni svábbogár-tanyáját. Így a „Lloyd“, ércedőnyeit ért néhány rugáson kívül, sajnos, egyebet nem kapott.

Egyébként hogy mennyire igaztalan és együgyű *Zanella Rikárd* ama ráfogása, hogy a Gotterhalte-botrányt a horvátok rendezték, annak illusztrálására ide iktatjuk a cseh *Klofac* reiksztráti képviselőnek épp a szokolista kongresszuson mondott beszédjéről a referátát:

A sokolista kongresszus vasárnap esti bankettjén *Klofac* figyelemreméltó beszédet mondott. Kijelentette, hogy ezekben a nehéz időkben, amikor Ausztriában intrikákat szőnek, denúciálnak és rágalmaznak, amikor az osztrák kémeket Zágrábban is látni, kétszeresen szükség van arra, hogy a szlávok, félretéve viszálkodásaikat, összeálljanak a pangermánizmus ellen, mely a Balkánon előre törekszik. A történelem és a nemzeti tradíciók ne vakítsák el a szláv népeket, hanem szemük maradjon nyitva és akkor látniok kell, mint igyekszik Ausztria a balkáni népeket egymással összeveszíteni. Ez okból szónok a szerb horvát és szerb bolgár egyetértést nagyobb lelkesedéssel és örömmel üdvözli. A szlávok ne engedjék magukat Nagy-Horvátország és Nagy-Szerbia jelszavaival elcsábíttatni. Ausztria Boszniából és Hercegovinából új *Elzász-Lotharingiát* akar csinálni és a király boszniai utazása ezt a célt szolgálja. A szlávoknak tehát egyesülniök kell és szöve kezniök kell bárkivel, a ki nekik ebben a harcban szövetségesül ki- nálkodik.

És ezekre a horvátokra, dalmátokra s más szlávokra meri ráfogni *Zanella Rikárd*, hogy ők tüntettek Fiumében az osztrák császárt ünneplő hóhérdal mellett. Mekkora rágalom s mennyire ostoba!

— **Corsi d'istruzione alla società degli impiegati privati.** L'utilissima iniziativa della nostra società degli impiegati commerciali e privati, quella cioè dei corsi d'istruzione per il completamento dell'educazione commerciale dei soci,

s'è dimostrata in pratica eccellente. Anche quest'anno, col primo ottobre tali corsi verranno riaperti e precisamente: lingua italiana, ungherese, croata, tedesca, inglese, francese nonché stenografia tedesca e tariffe ferroviarie.

L'insegnamento sarà affidato alle migliori forze insegnanti.

La tassa per la frequentazione di detti corsi — che hanno la durata di 8 mesi — viene fissata con cor. 6 per i corsi di lingua francese e inglese e con cor. 4 per tutte le altre materie.

L'apertura d'un corso seguirà soltanto se il numero degli iscritti non sarà inferiore di otto. La prima quota dovrà essere versata all'atto dell'iscrizione.

In pari tempo verrà aperto il corso „Commerciale di perfezionamento“ pei soci che non frequentano una scuola di commercio, allo scopo di fornire loro le necessarie cognizioni teoretiche, corso che nell'anno passato diede pure ottimi risultati e fu di piena soddisfazione dei frequentanti.

S'insegneranno le seguenti materie:

Corrispondenza commerciale italiana, ore settim. 1 — Tenitura di libri 2 — Aritmetica commerciale 2 — Scienza 1.

L'istruzione è affidata ad impiegati consoci.

La lingua d'insegnamento è l'italiana. Questo corso avrà pure la durata di otto mesi.

La tassa è di cor. 25 pagabili cor. 15 all'atto dell'iscrizione e cor. 10 al 1. gennaio 1907. L'apertura di questo corso viene assicurata con almeno 12 partecipanti.

L'iscrizione si terrà ogni mercoledì e sabato dalle 7-8 pom. fino al corr.

La direzione nell'indire l'apertura di questi corsi spera che i consoci vorranno assecondarla negli intendimenti facendo sì, che l'iscrizione siano numerose e che l'assiduità negli iscritti non venga a mancare durante tutta la durata del corso, per conseguire il migliore risultato possibile.

Dato il caso poi che singoli soci desiderino l'apertura di un altro corso non compreso negli esposti, la Direzione si darà premura di accontentarli semprechè il numero dei partecipanti (almeno otto) sia assicurato.

— **A budapesti sajtó figyelmébe.** Ma déiben egyik fővárosi napilap szerkesztőségéből felhaborodással kérdezősködött telefonon a *Fiumei Hirlap* szerkesztőségétől: igaz-e, hogy az éjjeli botrányt a *fiumei magyarság (!)* kezdte rendezte azzal, hogy tömegesen kivonult a Zágrábból érkező szokolisták elé s abcugolt, fütyült, tüntetett ellenük. A tudakozódó fővárosi kollega hozzátette, hogy *Fiuméből* már korán így informálták az éjjeli botrányról az egész fővárosi sajtót, de ezt az információt már ők is gaz rágalmazásnak s arcátlan hazugságnak vették.

Na hál' Istennek, esakhogy már kezd kinyitni a szeme a jó budapesti sajtónak s kezdi felismerni azt a gaz bandát, mely a derék fővárosi lapokat

minden fiumei eseményről a közérdek, igazság és tisztesség ellen, különösen pedig a magyar nemzeti érdek ellen informálja. A fővárosi sajtó eme „saját külön fiumei tudósítóink“-jai kijelentjük, távol állanak, részben pedig kizárattak a *Fiumei Hirlap* szerkesztősége kötelékétől. A sötétben lappangnak ők, vagy a sötétben is sötétebb némely helybeli zuglap redakciójában. Onnan árasztják, pár forint judáspénzért, hazug telefon- és távirati tudósításokkal Budapest legtöbb lapját a tulajdon városuk, hazájuk és nemzetük gyalázatára s világos kárára.

Most csak annyit irunk még felőlük, hogy a zszurnalisztika e kalózái a **Magyar Távirati Iroda, Budapesti Hirlap s Magyarország** nevű lapok útján hazudják tele az egész fővárosi sajtót fiumei elcsavart referádáikkal és csapják be félve a jóhiszemű budapesti lapoknak *Fiume viszonyait nem is sejtő* szerkesztőségeit. Legközelebb azonban, mihelyt csak egyetlen hazug „fiumei tudósítást“ olvasunk tőlük a budapesti lapokban, **névszerint is** leleplezzük őket, meg-tisztítandó ez ártalmas férgektől Fiume híret s érdekeit, valamint a tisztességes fővárosi sajtó renoméját is. E sajtó-kukacok feje *Zanella* Rikárd képviselő, a ki helyben a *Voce* szennyjuóságban hazudik és rágalmaz naponkint hasábszámra, Budapesten pedig rágalmazó táviratokkal rondítja el az igazságot s hazudik magáról magyar sovíniszta hősköltevényeket. Képviselő, hát kiadja potya tudósításait odafenn néhány ujság. Az nem jut eszükbe soha, hogy a képviselő is lehet hazug, rágalmazó s másokat ámitó. Még ha az alkotmánypártnak a tagjai is. A többi „saját külön fiumei“ sajtó-briganti ennek a Zanellának ostoba inasa s csak azért, mert Zanella, a képviselő, karöltve sétálgat velük s veregeti gyerek vállait, képes a képviselő urral versenyt hazudni itthon is, oda fenn a saját nemzete és hazája legszentebb érdekei ellen.

A budapesti sajtó figyelmébe egyelőre ennyit ajánlunk az ő „saját külön fiumei tudósító“-ik felől.

— **A Gotterhalte lovagja.** Erre a névre kereszteli el ma *Zanella* Rikárdot, nagyon találóan, a budapesti **Magyar Szó** politikai napilap, a következő, kitűnően tájékozott cikkben hű fotografiát nyújtva e kalandorról és legujabb magyarfaló kirohanásáról, a Zanella-klik által rendezett Gotterhaltebotrány történetéről:

A magyar tengerpart kikötővárosában,

az óriási áldozatok árán magyarra nevelt és magyarnak tartott Fiumében gyalázatos merénnyel készülődnek megbolygatni a polgárság belbékéjét és magyar érzelmeit olyan elemek, kik a nyílt színen hazafiaknak vallják magukat — mikor az érdekük úgy parancsolja — titokban pedig a legvakmerőbb államellenes izgatásokat kezdeményezik. Már tegnap megirtuk, hogy Zanella Rikárd, Fiume autonomista alkotmánypárti képviselője egy könyvatos utján tiltakozott az ellen, hogy a Gotterhalte-botrányt ő és az autonomisták rendezték volna.

Azt mondja, hogy a *Fiumei Hirlap* szerkesztője személyes boszúból hirdeti felőle, hogy ő volt a vezére a Gotterhalte lovagjainak.

„Ha ez mind igaz volna, úgy én már nem lennék Fiume városa országgyűlési képviselője“ — mondja Zanella az említett nyilatkozatában, melyet úgy fogalmazott meg, mintha nemcsak a maga, hanem Fiume egész polgársága nevében volna nyilatkozattételre feljogosítva. A mosakodás hangja vakmerő és ravasz. El akarja hitetni, a magyar központon hogy neki semmi része sem volt és nem is az autonomisták csinálták, hanem horvát és osztrák egyének. Zanella ur célzata tehát világos. Az új rezsim politikai iskolát csinált és ő hamarosan el-sajátította a tapasztalatokat. Bécs felé magyargyűlöletre való készséget kell kimutatni, Budapestet pedig hazafias frázisokkal kell traktálni. Nem lehet tudni, melyiknek veszi az ember előbb hasznát. Így tesz Zanella ur is.

Megkérdeztük telefonon a „*Fiumei Hirlap*“-ot, fentartja-e állítását a fiumei Gotterhalte-botrányra vonatkozólag, különösen Zanella szereplését illetőleg. A „*Fiumei Hirlap*“ szerkesztősége, mint szemtanu, határozottan fentartja, hogy a autonomistapárt, Zanellával az élén, kihívóan tüntetett a kérdéses alkalommal. Tanyájuk a „Lloyd“-kávészó volt, melynek tulajdonosát, „Karl Exner“-t Fiume hazafias érzelmi közönsége, magyargyűlölő, hengegő viselkedése miatt, bojkotálja. Tegnap már a nagy helyiségben Zanelláékon kívül csak tizenhárom idegen érkezett. Egyedül Zanella ur és az autonomisták ölelkeznek ezzel a fogcsikorgató osztrákkal. Egészen bizonyos, hogy a Gotterhalte-botrányt Zanella és társai követték el, a magyarság inzultálására. Akárhogyan is igyekszik a tényeket Zanella lecafolni, annyi ember jelenlétében történt a tüntetés, hogy cáfolatokkal nem lehet azt jóvá tenni.

A Gotterhalte-lovagok abban mesterkedtek, hogy a horvátokra és az ott tartózkodó osztrákokra háritsák a merényletük odiumát, hogy a gyűlölködést minél jobban kiélesítsék Fiume soknyelvű lakossága között. Ugy látszik azonban, hogy a terv visszafelé sült el.

A Zanella-féle szövetség érzvén, hogy lába alatt meginog a talaj, a „*Fiumei Hirlap*“ szerkesztőségi tagjain akarja magát megboszulni, Zanella Rikárd ur lapjában egyenesen felhívja szövetségeseit, hogy támadják meg a „*Fiumei Hirlap*“ embereit, Cassio Ferencet, a lap egyik munkatársát tegnap meg is támadták és bortal súlyos ütést mértek a fejére. A lap szerkesztőségét jelenleg a rendőrség őrzi az izgatók esetleges támadásai ellen.

Nákó Sándor gróf, a fiumei kormányzó is kénytelen szakítani az eddigi struccpolitikával, mert lehetetlen egyszerűen szemet hunyni a Zanella-féle államellenes izgatások felett.

De Fiume lakossága sem hajlandó túrni tovább a jeles autonomista-alkotmánypárti képviselő ur kétkulacsos viselkedését. A legközelebb népgyűlést tartanak, amelyen alkalmat adnak Zanella urnak, hogy beválthassa nyilatkozatának azt a részét, hogy lemond a képviselőségéről, ha rábizonyítják a terhére rótt cselekményeket. Hát majd rá-

bizonyítják. Csakhogy Zanella ur azért nem fog lemondani, hiszen ugyanis utoljára élvezi képviselőségének örömeit.

— **Honvédek a Gotterhalte ellen.** Szegedről jelentik: A honvédujoncok eskütételénél kínos eset történt. Az esketés a honvédkaszárnya udvarán ment végbe, a hol előbb tábori mise volt, a hol a katonai zenekar a Gotterhaltet játszotta. A póttartalékosok zugolódni és morogni kezdtek és az ujoncok közt is, a kik külön álltak, zugás és morgás támadt, sőt a tartalékos tisztek elég hangos kifejezést adtak kedvetlenségüknek. Az ezredes gyorsan lefuvatott és a mise után diszmenetben elléptette a katonákat és a tartalékos katonákat tegnap estig a kaszárnyába záratta, állítólag azért, mert rosszul léptek. E miatt majdnem összeütközés volt a tartalékosok és az őket őrző szuronyos katonák között és a tartalékos katonák csak a tartalékos tisztek kérésére nyugodtak bele az áris-tomba.

— **Batthyány Tivadar gróf diszpolgársága.** Lelkes ünnepély folyt le a múlt hét csütörtökén Királyhidán. Az ünnepélyt Batthyány Tivadar gróf tiszteletére rendezték, akit a község képviselőtestülete nemrégiben diszpolgárrá választott. Csütörtökön az egész község zászlódszt öltött, a község házáat pedig virágokkal és galylyakkal pazarul felszították. A környékről rendkívül sok vendég érkezett, akik mind tanui akartak lenni a népszerű gróf ünnepeltetésének. Dél előtt 10 órakor Rabovszky Géza, a község jegyzője egy küldöttség élén elment Batthyány grófért, akit, a mikor megérkezett a község házára, riadó éljenzéssel fogadtak. A grófnak azután átnyújtották a diszpolgári oklevelet. Délben banket volt, amelyen többszázan vettek részt.

— **XIII. Leó pápa végleges temetése.** Rómából jelentik, hogy XIII. Leó pápa holttestét október 1-én fogják nagy pompa kíséretében átszállítani a lateráni bazilikába, ahol utolsó kívánsága szerint örök nyugalomra fogják helyezni. A menetben Róma katolikus egyesületei, valamint a külföldi egyesületek képviselői is részt fognak venni és az eddigi bejelentések szerint a menet mintegy hat kilométernyi hosszúságú lesz. A sirbort beszentelését Rampolla bibornok fogja végezni. Az olasz kormány felajánlotta, hogy az ut mentén katonai sorfalat állítat fel, de hogy a Vatikán elfogadta-e ezt a javaslatot, az még nem került nyilvánosságra.

— **Az Orth János-legendához.** Fiumei polgár érdekes adatokkal szolgál egy olvasónk az Orth János-legendát illetőleg. Elmondja, hogy fia, Muzsik Károly, a ki megszökött a katonaságtól, neki vágott a nagyvilágnak. Így jutott el Muzsik 1901-ben Algirba, a hol egy házban lakott a volt János főherceggel s annak nejevel. Fényképet is hozott magával, a mely az állítólagos Orth Jánost ábrázolja. Muzsik Károlyt most, hogy Orth János életben léte újra szóba került, megkérdezte nyílt levelezőlapon atyja, igaz-e az Orth János dolog? Erre a fiu, a ki különben Nyiregyháza tölte ki ezidőszertint büntetését, amelyre mint katonaszökevény szolgált rá, a következőket válaszolja ugyancsak nyílt levelezőlapon:

Többet nyílt lapon ne kérdezzen felőle, csak levélben. Együtt voltunk egy lakásban egy hónapig Algirban, Afrikában, a neje is ott volt és ott is maradt, de ő Mexikóba ment. Barcelonából indult; kérem a lapnak erre vonatkozó részét kivágva ide küldeni és ha elolvassom, akkor megmondom, hogy volt.

— **Drótréklői táviró Fiume és Ancona közt.** A magyar kereskedelemügyi minisztérium rendeletére tudvalevőleg egy idő óta kísérleteket folytattak a drótréklői táviratozással Fiume és Ancona között. A kísérletek Hollós József műszaki tanácsos vezetése alatt oly jó eredmé-

